

Indufor ...forest intelligence

METSÄHALLITUS

METLA

TAPIO

Karjalan tasavallan metsähallinnon
KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

ALKUSANAT

Maa- ja metsätalousministeriön ja Venäjän Metsätalousviraston välisen Luoteis-Venäjän metsäohjelman hankkeessa ”Karjalan metsähallinnon kehittäminen” (2009–2011) on työstetty vuoden 2010 aikana Karjalan metsähallinnon kehittämisehdotuksia. Ehdotusten tavoitteena on kehittää ja parantaa nykyisiä metsätalouden suunnittelu-, ohjaus- ja valvontajärjestelmiä intensiivisen metsätalouden edellytysten mukaisiksi Karjalan tasavallassa.

Oheiset Karjalan metsähallinnon kehittämisehdotukset on laadittu suomalaisten asiantuntijoiden ja Karjalan tasavallan metsähallinnon ja metsätalouden asiantuntijoiden yhteistyönä vuoden 2010 aikana järjestetyissä työpajoissa, ja ne keskittyvät kolmeen aihealueeseen: metsähallintoon, metsäsuunnitteluun ja metsätalouden menetelmiin. Kehittämisehdotukset ovat keskustelunavaus niille muutoksille, joita Karjalan metsäsektori tarvitsee intensiivisemmän metsänkäyttömallin luomiseen. Kehittämisehdotusten todellinen käyttöönotto vaatii vielä ajatusten työstämistä eteenpäin konkreettisiksi toimiksi sekä selkeiden vastuutahojen nimeämistä kullekin uudistukselle.

Kehittämisehdotuksia on ollut laatimassa lukuisa joukko Venäjän ja Karjalan tasavallan metsäsektorin asiantuntijoita (lista asiantuntijoista seuraavalla sivulla). Hankkeen suomalaisena koordinaattorina toimii Indufor Oy. Muut suomalaiset toteuttajaorganisaatiot ovat Metsäntutkimuslaitos, Metsähallitus ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio. Hankkeen venäläisenä vastuutahoina on Karjalan luonnonvarojen ja ekologian ministeriö.

Hanketta rahoitetaan ulkoasiainministeriön lähialueyhteistyövaroista.

ASiantuntijat

Suomi

Ari Rautio, Metsähallitus (hankkeen suomalainen johtaja)
Reijo Suninen, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
Aleksandr Valygin, Indufor
Elina Välkky, Metsäntutkimuslaitos

Venäjä

Sergei Sharlaev, Ministry of Nature Management and Ecology of the Republic of Karelia
Denis Sokolov, Ministry of Nature Management and Ecology of the Republic of Karelia
Ilja Shegelman, PetrSU, KarNIILP (hankkeen venäläinen johtaja)
Vladimir Ananjev, Forest Institute KRC RAS
Aleksandr Sokolov, Forest Institute KRC RAS
Sergei Sinkevich, Forest Institute KRC RAS
Olga Tishevich, Karellesproekt, branch of FGUP "Roslesinforg"
Pavel Shchukin, PetrSU
Yuri Smirnov, PetrSU
Oleg Galaktionov, KarNIILP
Viktor Lukashevich, KarNIILP
Aleksandr Kulahmetov, Investlesprom
Iosif Skadorva, Investlesprom
Fedor Semenov, Severnaya LZK, Segezha (Group Investlesprom)
Nikolai Senko, OAO Ladenso
Igor Heinonen, OOO Vest Kom
Ivan Savelev, OOO Vest Kom
Nadezhda Lovtsova, ARICEF (Pushkino)
Natalia Bulygina, ARICEF (Pushkino)
Sergei Gladkov, KarNIILP
Alekssei Sokolov, KarNIILP
Vladimir Fedulov

Kehittämisaihe 1:

Metsänvuokrajärjestelmän maksuperusteiden kehittäminen

Nykytilanne

Nykytuotoinen metsänvuokrausjärjestelmä ei kannusta vuokraajaa alempituottoisten metsien hakkaamiseen. Korjuukustannukset ovat usein huomattavasti korkeampia huonojen kulkuyhteyksien päässä olevilla vajaatuottoisilla hakkuukohteilla kuin lähellä jalostuspaikkaa sijaitsevilla tuottoisilla kohteilla. Kuitenkin puusta saatava hinta ja metsäalueesta maksettava vuokra ovat samat sekä hyvillä että huonoilla kohteilla.

Kehittämisehdotus

Metsänvuokramaksut tulee sitoa vuokra-alueen olosuhteisiin. Maksujärjestelmän tulisi huomioida vuokra-alueen olosuhteet kuten kuljetusmatkat, maaperäolosuhteet, metsän tuottavuus jne. Lisäksi vuokramaksujen jouston avulla tulisi kannustaa metsänvuokraajia metsien parempaan hoitoon. Vuokramaksua voisi alentaa niiltä metsänvuokraajilta, jotka tekevät metsissään asianmukaisia metsänhoitotoimenpiteitä ja harvennushakkuita. Nämä toimet kannustaisivat metsänvuokraajaa metsänhoitotoimenpiteisiin, jotka lisäävät metsien tuottavuutta.

Käytännössä metsänvuokrajärjestelmän maksuperusteiden muutos rahoitettaisiin metsänvuokramaksujen alueellisten kerrointen joustolla. Kiinteä federaation normien mukainen vuokra pysyisi ennallaan, mutta alueellisesti käytettävä kerroin vaihtelisi vuokra-alueen olosuhteista ja metsänvuokraajan suorittamien toimenpiteiden määrästä ja tasosta riippuen.

Toimenpiteet

Tavoitteena on laatia kriteerit vuokratason joustoille metsänvuokramaksujen alueellisia kertoimia hyödyntäen. Järjestelmän tulee huomioida:

- vuokra-alueen olosuhteen kuten kuljetusmatka, maaperäolosuhteet, metsien tuottavuus
- vuokranalennuskannustimet metsänvuokraajan suorittaessa harvennushakkuita

Kuva 1. Kehittämisaiheita työstettiin aiheittain työryhmissä. Kuva: Ari Rautio/Metsähallitus

Kehittämisasihe 2: Alueellisten metsänkäsittelymallien kehittäminen

Nykytilanne

Metsätalouden harjoittamisen olosuhteet vaihtelevat merkittävästi Venäjän eri osissa. Alueellisten ohjeistojen ja metsänkäsittelymallien kehittäminen on välttämätöntä, jotta pyrkimykset metsätalouden tehostamiseen voitaisiin saavuttaa. Tällä hetkellä taimikonhoito ja harvennushakkuut eivät ole useinkaan taloudellisesti kannattavia ja ohjeistot eivät kaikilta osin sovellu esim. Karjalan olosuhteisiin.

Kehittämisehdotus

Karjalan alueen olemassa olevat metsätalouden ohjeistot tulee päivittää huomioiden nykyinen metsälainsäädäntö ja nykyaikaisen teknologian vaatimukset.

Toimenpiteet

Tulee kehittää Karjalan tasavaltaan soveltuvia metsänkäsittelymalleja. Kehittämisehdotusten pohjana ovat Venäjän federaation metsälaissa olevat säädökset ja suoritettujen maastokokeiden tulokset ja aiempien kokemusten perusteella saatu tieto.

Tavoitteena on päivittää olemassa olevien rajoitteiden puitteissa Karjalan tasavallan alueelle aiemmin laadittuja metsänkäsittelyohjeita. Työryhmä valmistelee esityksen siitä, mitä parannuksia voimassa olevaan ohjeistoon olisi hyvä tehdä, jotta menetelmät lisäävät tuottavuutta ja ottaisivat kestävyys- ja elementit paremmin huomioon.

Esimerkki menetelmäkehittämisestä voisi olla käytännön toimintaa helpottavien tunnusten, kuten pohjapinta-alan ja runkoluvun, tuominen tiheysluvun rinnalle. Päivitettyjä ohjeistoja tullaan esittämään vahvistettavaksi sekä federaatio- että aluetasolla.

Kuva 2. Asiantuntijat tutustuivat harvennushakkuukokeisiin Segezhan sellutehtaan mailla.
Kuva: Ari Rautio/Metsähallitus

Kehittämisasihe 3:

Metsäsuunnittelun kehittäminen kokonaisvaltaiseksi ja vuokraajan vastuullisuutta edistäväksi

Nykytilanne

Metsien suunnitelmallinen käyttö perustuu ajantasaisiin metsävaratietoihin. Monesti metsänvuokraajien käytössä oleva kuviotieto on nykyään vanhentunutta, eikä se täytä toimenpidesuunnittelun tarpeita vaan vaatii puustotunnusten erillisen mittauksen ennen hakkuita. Metsäsuunnitelmia tehdään lyhyellä tähtämellä eikä tulevaisuuden mahdollisuuksia alueella tiedetä. Samoin alueella olevat suojele- virkistys- ja muut arvot jäävät helposti huomiotta.

Kehittämisehdotus

Metsäsuunnittelua tulee kehittää kokonaisvaltaisempaan suuntaan kohti järjestelmää, joka palvelisi vuokraajan nousevia puuntuotantotavoitteita ja samalla ottaisi myös muut kestävyiden elementit huomioon. Metsävarojen suunnittelua ei tule tehdä pelkästään lyhyellä aikavälillä vaan pitkällä tähtämellä. Tällöin olisivat tiedossa hakkuumahdollisuudet 10, 20, 30 ja jopa 50 vuoden kuluttua. Tällöin vuokraaja voisi ennakoida omaa tuotantoaan ja kohdistaa puunkorjuuta ja metsänhoitoa tehokkaasti. Kartoittamalla myös luontoarvot vältettäisiin ympäristöriskit ja paikallista väestöä osallistamalla turvattaisiin virkistysarvot. Tavoitteena on myös yritysten johdon kannustaminen vastuulliseen toimintaan pitkällä tähtämellä ja kestävästi.

Toimenpiteet

Metsäsuunnittelun tämänhetkiset ongelmakohdat tulee kartoittaa ja tehdä ehdotus järjestelmän kehittämisestä.

Kuva 3. Ajantasaiset metsävaratiedot ovat metsäsuunnittelu perusta.

Kuva: Juha Laitila/Metla

Kehittämisasihe 4: Hallinnon tiedottamisen kehittäminen

Nykytilanne:

Lainsäädännön muutokset tekevät metsänvuokraajien työskentelyn haasteelliseksi ja vuokraajat eivät ole aina tietoisia voimassaolevasta lainsäädännöstä. Alueellisen metsähallinnon tulisi tarjota vuokraajille enemmän neuvontapalveluja.

Kehittämis ehdotus

Alueellisen metsähallinnon on parannettava neuvontapalvelujaan metsänkäyttäjille. Metsän käyttöä koskeviin ongelmiin pitäisi saada konkreettisia vastauksia, jotta välttäisiin turhilta lakirikkomuksilta.

Toimenpiteet

Työryhmän tehtävänä on miettiä toimintamalleja, joilla tietoa voitaisiin jakaa tarvittaessa nopeasti ja yksiselitteisesti. Mahdollisia ehdotuksia ovat esim. ”kuuma linja” Internetissä tai ”vuokraajan päivät”, jolloin metsähallinnon virkailijat vastaavat metsänkäyttäjien kysymyksiin. Paikallishallinnossa tulee olla nimettyä tiedotuksesta ja neuvonnasta vastaava henkilö. Laaditaan vuosittain tiedotus-, neuvonta/koulutus suunnitelma. Järjestetään maastoretkeilyjä, joilla selvitetään hakkuisiin ja metsänhoitoon liittyviä menettelyjä konkreettisilla kohteilla.

Kuva 4. Metsänvuokraajat kaipaavat parempaa ohjeistusta lainsäädännön tulkinnasta.
Kuva: A. Seliverstov/PetrSU

Kehittämisaihe 5: Pienpuun energiakäytön edistäminen

Valtio voi lisätä kysyntää ja paikallisten energialähteiden käyttöä pieniläpimittaiselle puulle, joita hakataan harvennuksilla antamalla mm. polttolaitoksille tukea. Täten parannettaisiin myös metsätalouden kannattavuutta.

Työryhmän tehtävänä olisi miettiä toimintamalleja, joilla pienpuuta saataisiin kannattavammin korjattua ja käytettyä energiapuuksi.

Kuva 5. Liian tiheässä kasvava puusto hidastaa runkojen järeytymistä. Harvennettu kohde Segezhan sellutehtaan mailla. Kuva: Ari Rautio/Metsähallitus

Kehittämisasihe 6: Alueellisen koulutuksen kehittäminen

Nykytilanne

Metsäalan toimijat hallinnosta vuokraajiin tarvitsevat koulutusta ja opastusta intensiiviseen metsänkäyttöön. Tämä edellyttää muutoksia metsäalan jatkokoulutukseen. Alueelliset erityispiirteet tulisi ottaa koulutuksessa paremmin huomioon. Nykyinen koulutusjärjestelmä ei tarjoa mahdollisuutta riittävän käytännönläheiseen koulutukseen.

Kehittämisehdotus

On luotava malli paikallisten koulutusten ja lyhytkurssien järjestämiseen. Alueellinen koulutus olisi tehokkaampi tapa kouluttaa: 1) koulutukseen voisi lähettää tällöin useamman henkilön, koska matkakustannukset eivät rajoittaisi osallistumista; 2) lyhyemmät intensiivikurssit, joissa asioita voitaisi opiskella myös maastossa, olisivat aikataulullisesti järkevämpiä kuin pitkät kurssit Moskovassa.

Toimenpiteet

Työryhmän tehtävänä on kehittää malli paikallisten koulutusten, lyhytkurssien, metsäseminaarien yms. järjestämiseen.

Kuva 6. Kehittämisehdotusten laatiminen oli ryhmätyötä. Kuva: Ari Rautio/Metsähallitus

Kehittämisaihe 7: Metsäalan imagon parantaminen

Metsäalan ja sen työntekijöiden julkisuuskuvan kohentaminen parantaa ja turvaa metsäsektorin toimintaedellytyksiä. Alan arvostusta voidaan lisätä mm. julkisella metsäalan ammattilaisen päivällä, ja parhaiden työntekijöiden palkitsemisella.

Työryhmän tehtävänä on laatia mallikampanjoita metsäalan arvostuksen lisäämiseksi.

Kuva 7 . Metsäalan ammattien houkuttelevuutta ja arvostusta tulee nostaa.
Kuva: Ari Rautio